

Effekten på luftkvaliteten av urban förtätning

Marie Haeger-Eugensson, IVL

och

Åsa Keane, White

Förtätning – en naturlig process? I alla fall inge ny

Förtätning är en naturlig process i växande städer. Foton över Stortorget-Södergatan från ca 1900 respektive 2010.

Vad menar vi med Urban förtätning?

Malmö Västra hamnen

**Eller möjligen detta
där man utnyttjar alla
ytor och volymer mer
effektivt**

Under sista deceniet har **Urban förtätning** utretts av många, bl.a Boverket, och angetts som ett sätt att klara den ökade inflyttningen till stadsområden, och samtidigt minska/begränsa sk. "**Urban sprawl**" genom använda befintlig infrastruktur.

Ytterligare skäl att förtäta städer är även att minska miljöpåverkan.

Luftkvalitet inkluderas inte specifikt utan endast indirekt genom minskande transporter och därmed emissioner från dessa.

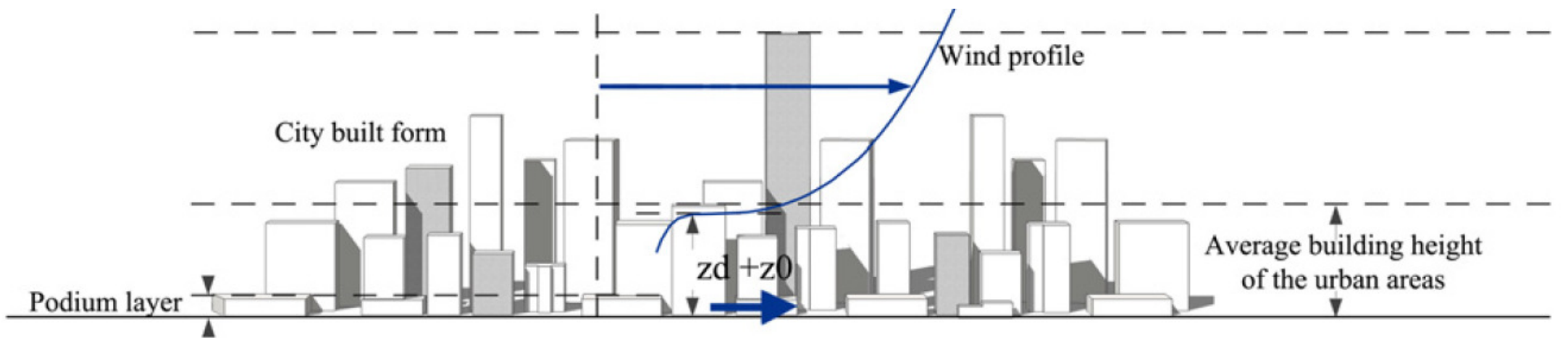
Det är dock inte självklart att halten minskar för att emissionerna minskar, då det beror på VAR denna minskning sker och hur ventilationen ser där den emitteras.

En baksida med förtätning som ofta nämns är även att personexponeringen för luftföroreningar riskerar att öka pga ökad befolkningstäthet där halterna är höga.

Hur kommer luftkvaliteten påverkas av olika förtätning?

- *Vindklimatet till följd av förändrad stadsstruktur*
- *Därmed den sk. Urban breathability*
- *Och därför luftkvaliteten*
- *Men till vilken grad?*
- *Kan man bygga optimalt?*

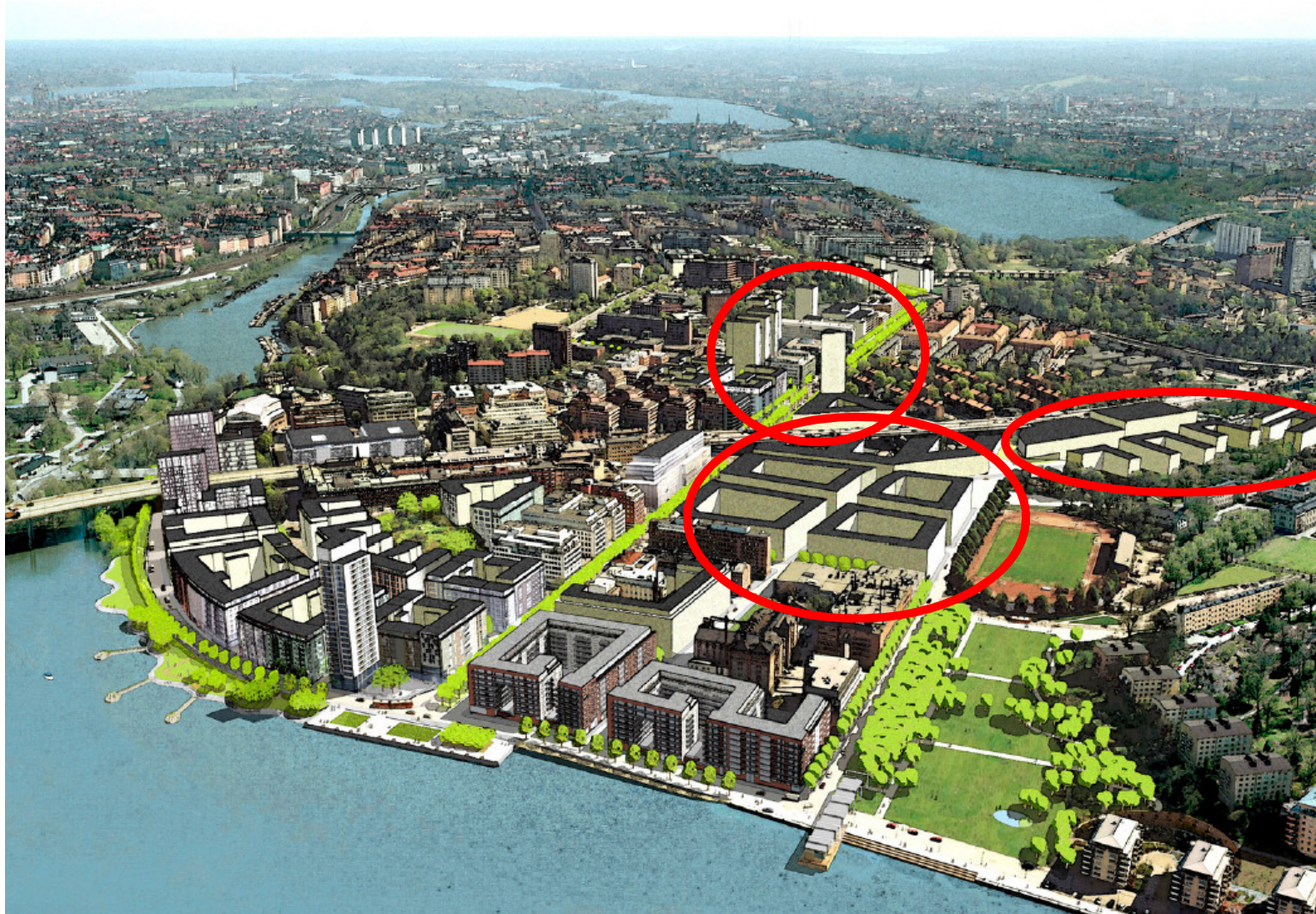

(Yuan and Ng, *Building and Environment* 2012)

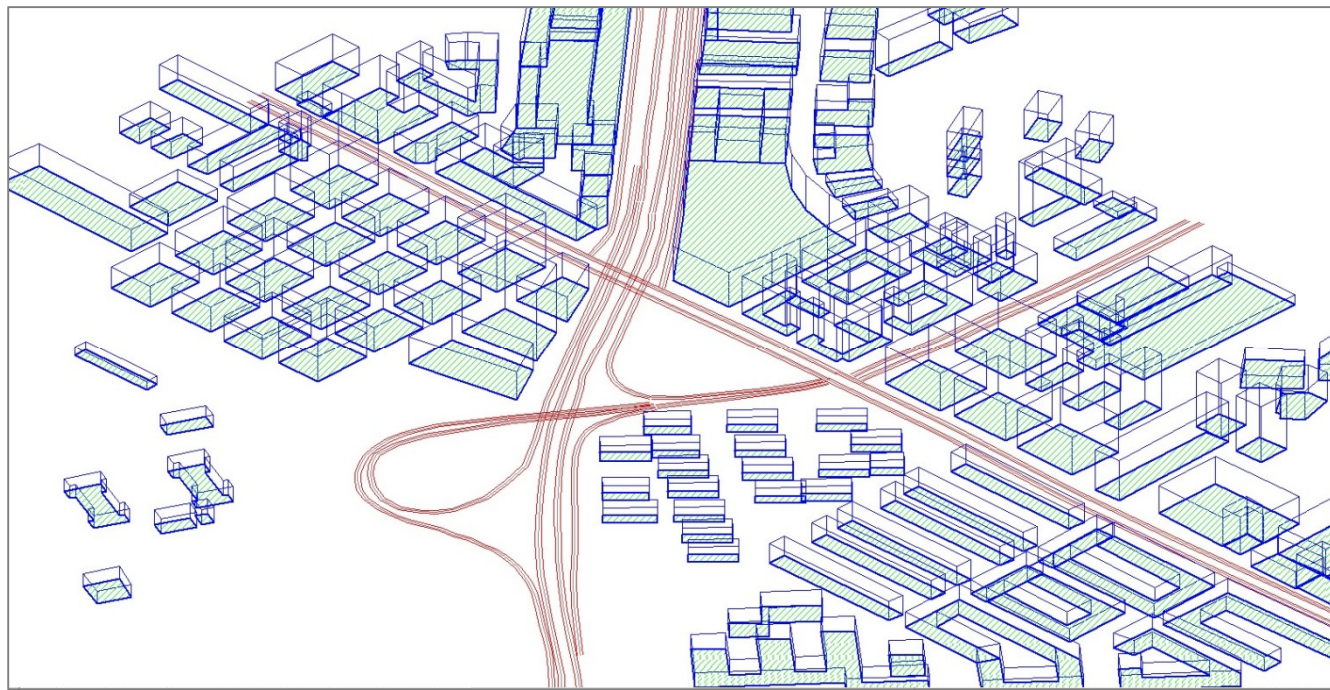

Exempel från Västra Kungsholmen, Stockholm

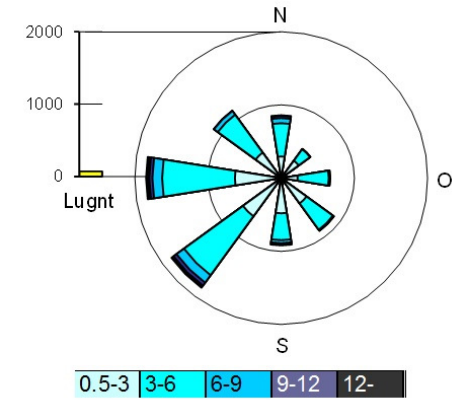
gemensamt projekt mellan IVL, White och Mista Urban Futures

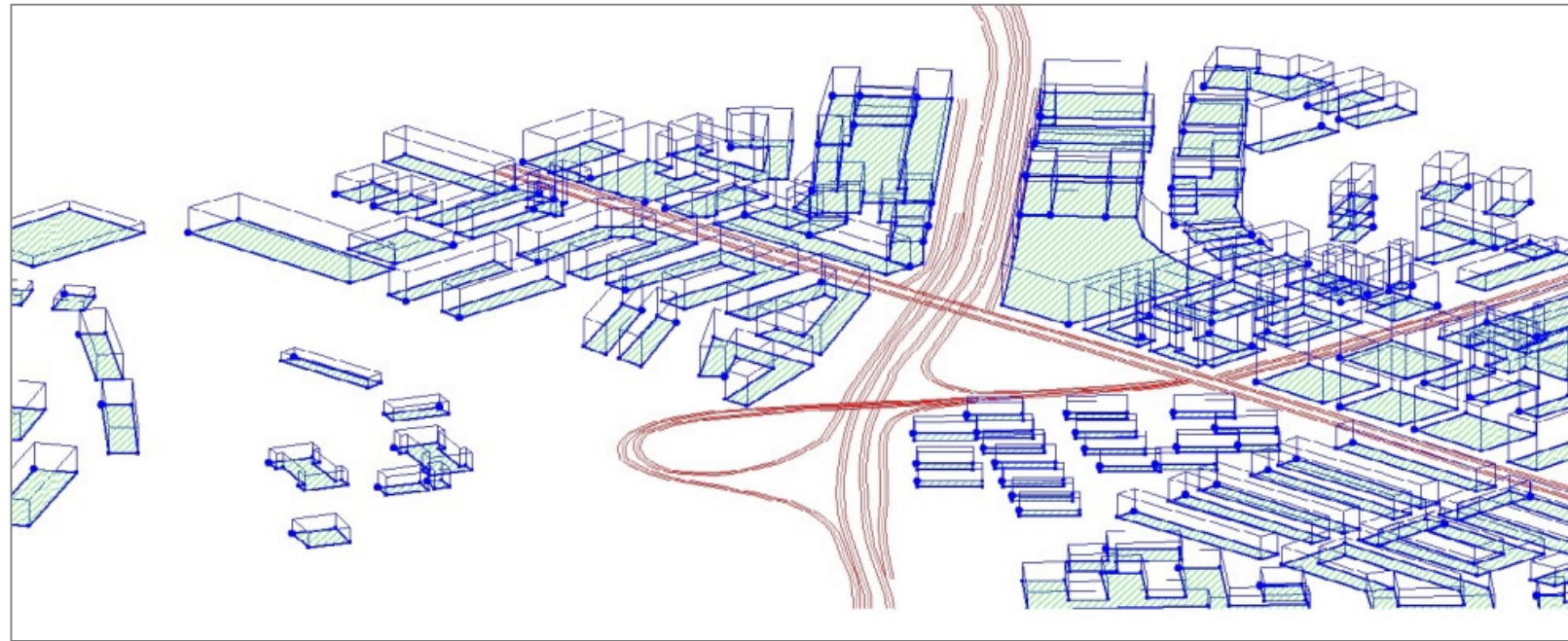

Olika varianter av punkthus

Mer eller mindre stängda kvarter

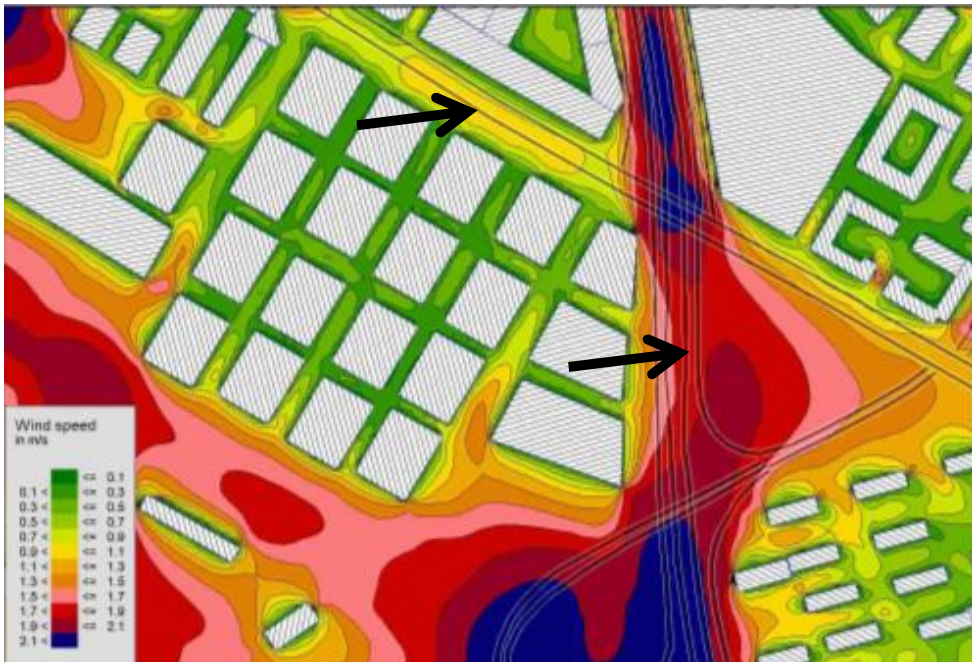

Testat ett antal bebyggelsescenarier

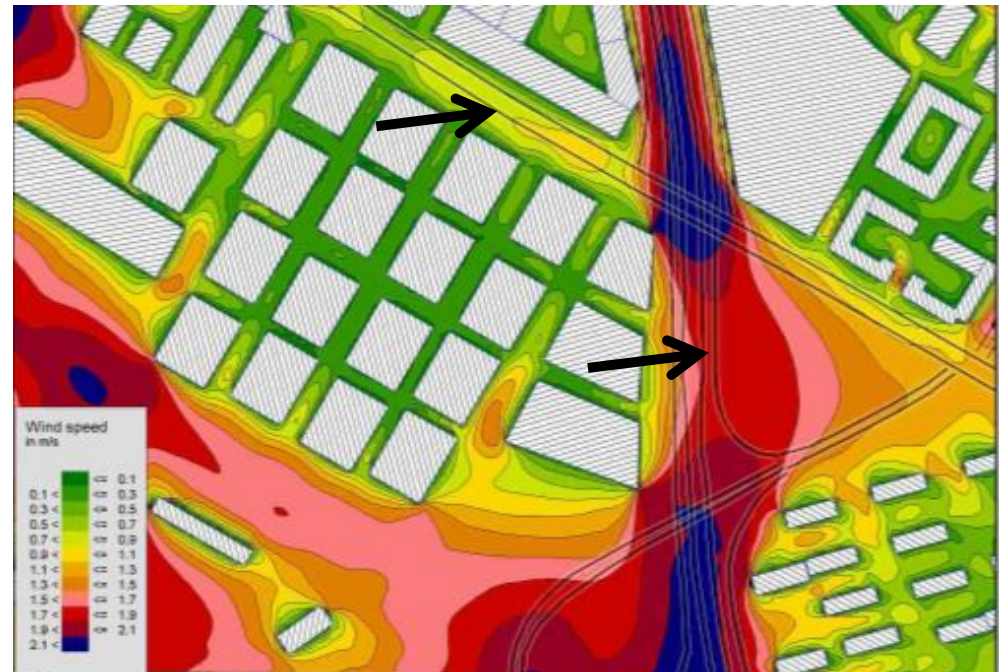
- Punkthus 9m jämnhöga
- Punkthus 18m jämnhöga
- Punkthus variabla höjder 9-40m
- Stängda kvarter 18m
- Halvöppna kvarter mot park 18m
- Stängda mot gata - tratt mot park 18m
- Långhus öppna mot park o gata 18m

alla 9m

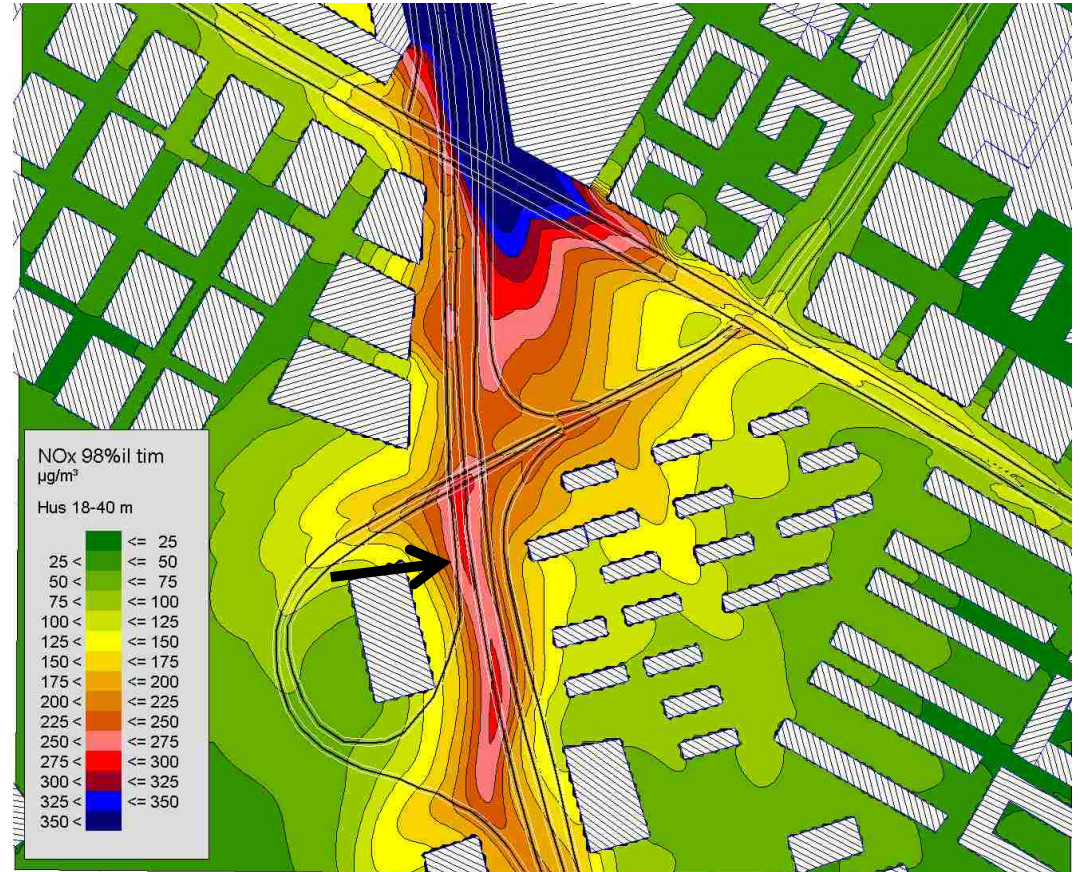
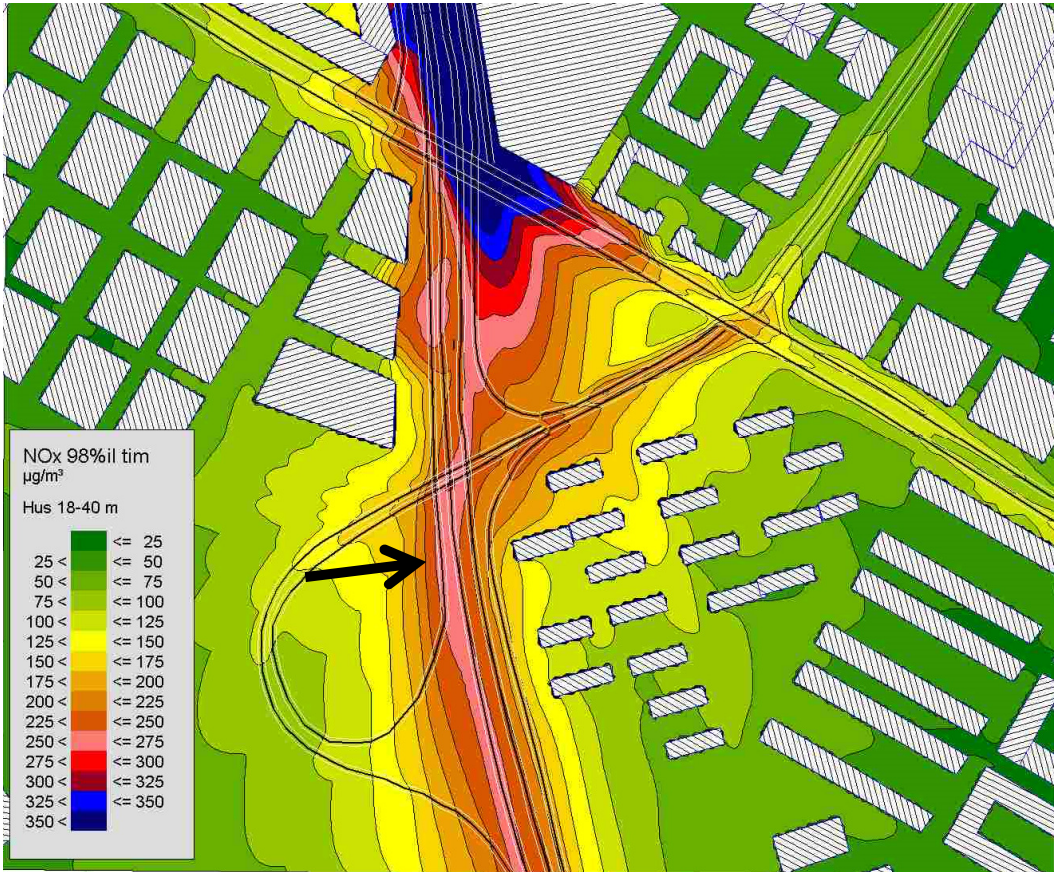
alla 18m

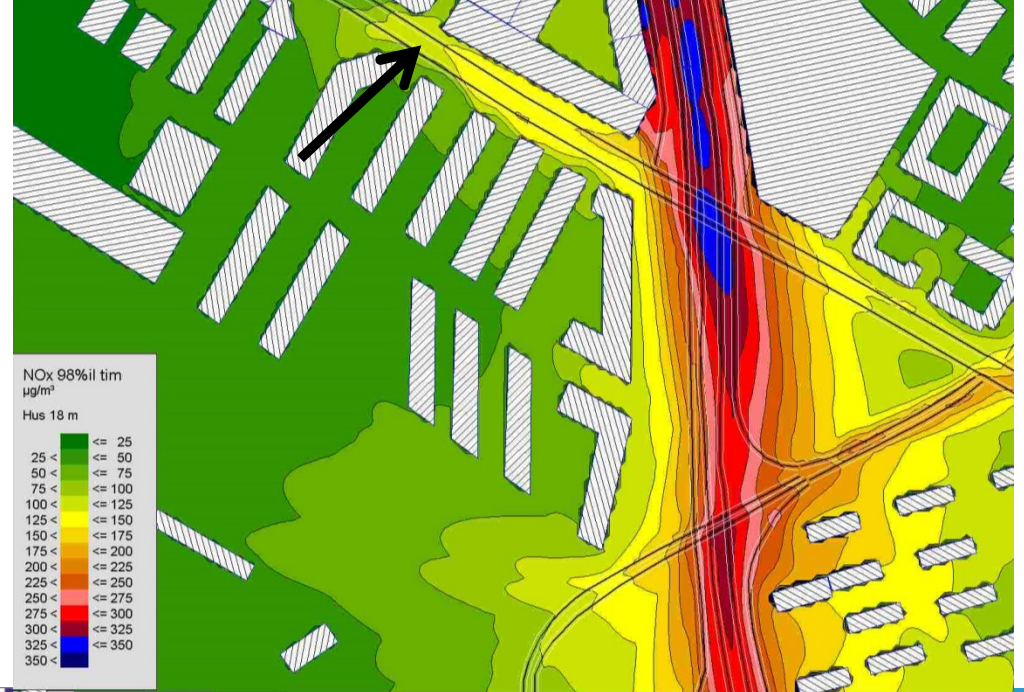
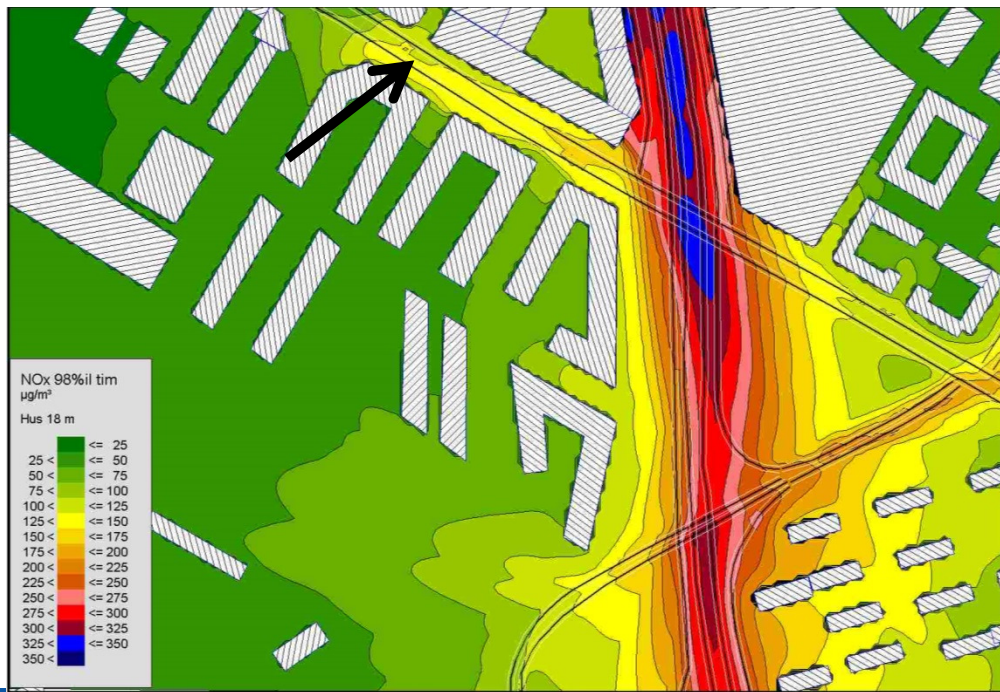
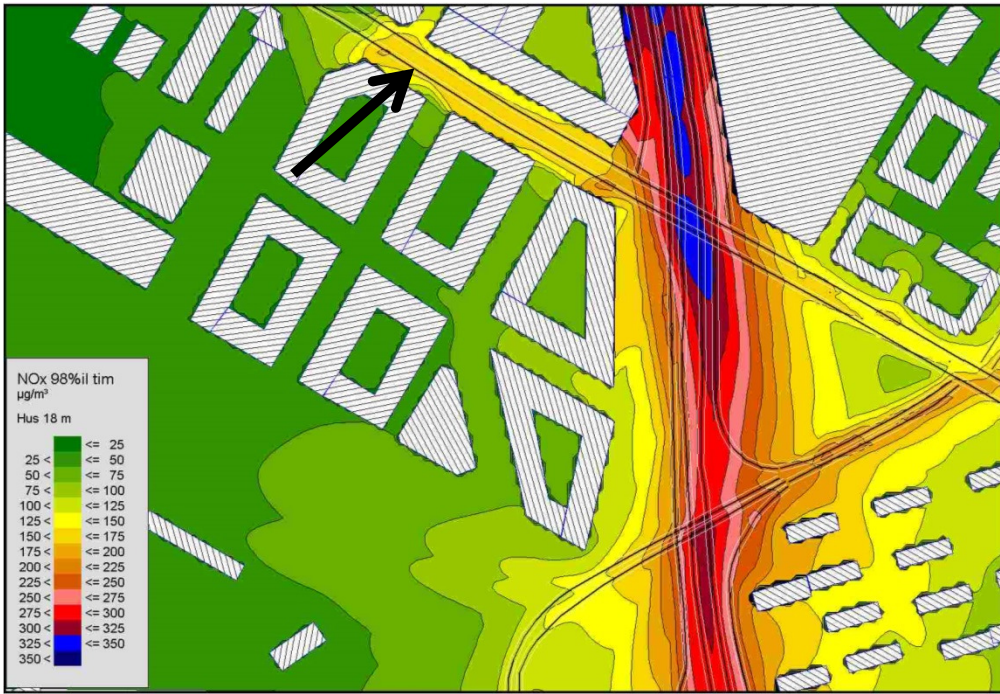
Variabla höjder punkt hus 9-18-40 m

+ höghus längs Essingeleden 40m

Vid variabla höjder kan det förekomma stora skillnader lokalt p.g.a. lä eller förstärkt vindhast eller virvelbildning

Sammanfattning

- Det framgår att genom att bygga "rätt" så kan man sänka NO_x-halten med 50 µg/m³ (från 150 till 100).
- Men även motsvarande ökning kan uppstå
- Det som gav bäst lokal effekt (längs gatan) i fallet punkthus, var variabel hushöjd.
- I fallet stängda, halvstängda eller långhus så gav långhus i detta fall bäst effekt då detta gav en genomluftning från parken till gatan.

Slutligen

- Det framgår av exemplen att det kan vara mycket svårt att på förhand förutsäga hur haltbilden kommer att se, ut då det är ett samspel mellan den urbana strukturen/byggnaderna och fördelningen av emissioner m.m.
- Det framgår även att genom "rätt" bebyggelse så kan haltbilden påverkas i både positiv och negativ riktning, varför det är viktigt att tidigt i planeringsprocesser av större infrastrukturella förändringar även inkludera denna typ av utredning

Tack för uppmärksamheten! 😊

Smog i Peking 2012

Foto A. Eugensson